

J. J.

Sylwetki bliskie z nauki, techniki i przemysłu

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/3, 443

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(„Przegląd Elektrotechniczny“, „Przegląd Teletechniczny“, „Wiadomości Teletechniczne“ itd.), a także pewne wiadomości biograficzne o teletechnikach i elektrotechnikach polskich.

W zeszycie specjalnym „Zeszytów Problemowych“, wydanym z okazji 32 Międzynarodowego Kongresu Odlewników w Warszawie (1965 r.) ukazały się dwa artykuły interesujące historię techniki.

Pierwszym z nich jest doskonały artykuł w języku francuskim doc. Jerzego Piaskowskiego *Zarys historii odlewnictwa w Polsce (do 1939 roku)*. Autor historię tę rozpoczyna od lat 2700—1700 p.n.e. Znaleźiska archeologiczne z tego okresu dają już bowiem wiadomości o odlewnictwie miedzi i srebra, a później brązu, cyny i ich stopów. Z okresu średniowiecza zachowało się sporo ciekawych odlewów, jak drzwi katedry w Gnieźnie, dzwony, chrzcielnice i lufy armatnie.

W XV w. powstają pierwsze cechy rzemiosł trudniących się odlewnictwem (paśników, ludwisarzy, konwisarzy i mosiężników). Najwybitniejszym ośrodkiem ówczesnego odlewnictwa polskiego był Kraków. Po okresie upadku rozkwit odlewni żelaza następuje dopiero z końcem XVII, a następnie w XVIII w. W okresie zaborów największy rozwój odlewnictwa nastąpił w Królestwie Polskim. Szczególnie w drugiej połowie XIX w. powstawały tu liczne odlewnie związane z fabrykami maszyn. Ośrodkiem przemysłu odlewniczego staje się Warszawa, gdzie powstają nowe duże odlewnie, a następnie Łódź. Odlewnictwo żeliwa rozwijało się także na Śląsku. W Gliwicach uruchomiono w 1796 r. pierwszy w Europie wielki piec pracujący na koksie, produkujący surówkę odlewniczą. Tu również rozwija się produkcja żeliwnych odlewów artystycznych. Autor podaje również wiadomości o rozwoju i sytuacji polskiego odlewnictwa w okresie międzywojennym.

W tym samym zeszycie specjalnym „Zeszytów Problemowych“ zamieszczono (również w języku francuskim) artykuł dra inż. Zbigniewa Górnego *Stowarzyszenie techniczne odlewników polskich*, omawiający początki zorganizowanej działalności stowarzyszeniowej w latach 1926—1927, a następnie jej rozwój do chwili obecnej. Artykuł daje bardzo bogaty materiał biograficzny.

Zb. M.

SYLWETKI BLISKIE Z NAUKI, TECHNIKI I PRZEMYSŁU

W drugiej połowie 1964 r. na łamach „Przeglądu Technicznego“ ukazały się dalsze artykuły Stanisława Szenica z cyklu *Sylwetki bliskie*¹³: o rodzinie Kerntopfów — warszawskich fabrykantów fortepianów z XIX w. (nr 30), o Czesławie Tańskim (nr 31), Karolu Bentkowskim (nr 32), Janie Heurichu (nr 33), Feliksie Panczerze (nr 37), Józefie Naronowiczu-Narońskim (nr 38) i Janie Brożku (nr 39). Każdy z tych artykułów, nazywanych zresztą przez redakcję felietonami, zawiera zwięzły życiorys opisywanej postaci, ze szczególnym uwzględnieniem jej naukowej, technicznej czy przemysłowej działalności.

Podobny charakter ma artykuł Zbigniewa Szomańskiego *Przywódca techników polskich — Kazimierz Obrębowicz* („Przegląd Techniczny“, nr 52/1964). W artykule tym autor przypomina postać „najbardziej chyba — jak pisze — zasłużonego po Staszcu organizatora życia technicznego i oświaty w Polsce“.

J. J.

O OCHRONĘ ZABYTKÓW TECHNIKI

Rok Zabytków Techniki, ogłoszony przez Ministerstwo Kultury i Sztuki, jeszcze się na dobre nie zaczął, a już w prasie codziennej ukazało się nieco artykułów poświęconych regionalnym okazom dawnej techniki.

¹³ Por. notatki w nrach 3—4/1964 (s. 416) i 1—2/1965 (s. 194), „Kwartalnik“.